

Business ethics

Etika a společenská odpovědnost
malých a středních podniků

Business ethics = Aplikovaná etika

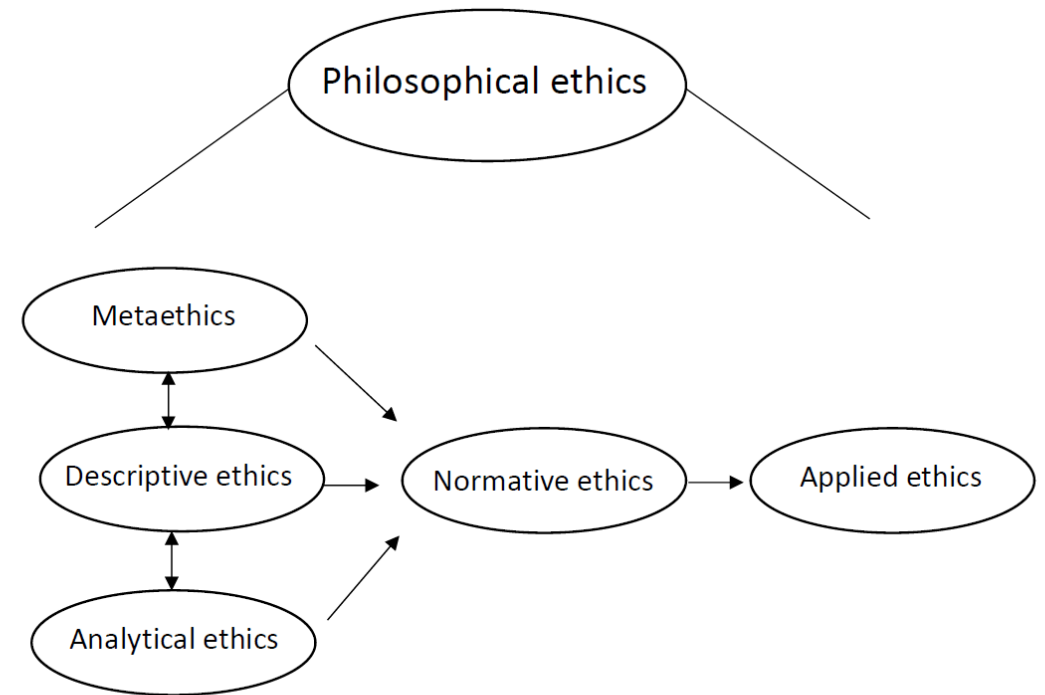

Figure 1 The relationship between metaethics, descriptive, analytical, normative and applied ethics

Aplikovaná etika

- Nižší Stupeň obecnosti morálních soudů a norem, které se vztahují na konkrétní oblast nebo jednotlivý případ;
- Větší důraz je kladen na konkrétní situaci;
- Je více vědecká ve smyslu užší a bezprostřední vazby na jiné vědy, tj. Současné vědecké poznatky v určité oblasti ovlivňují morální chování
- V praxi aplikovaná etika hodnotí platnost a spolehlivost různých obecných tezí, principů, hodnot apod.
- Praktická etika slouží jako prostředník zdůvodňující nejen vlastní eticky platné hodnoty, ale i obecně platné etické hodnoty a řešení vycházející z širších eticko-filozofických stanovisek (např. Problém korupce, trest smrti).
- Normativní část etiky je v praxi podstatně důležitější. Potřeba rychlého a seriózního rozhodování se silným morálním akcentem (zejména v situacích, kdy není čas na delší přemýšlení či konzultace) a případné nevratné důsledky takového rozhodování mají vliv na vytváření jasných, návodných norem (viz etické kodexy - kapitola 3.3);
- Aplikovaná etika má větší potenciál ovlivňovat legislativní normy a má větší operativní dopad na veřejné mínění.
- Invenční a tvůrčí potenciál praktické etiky spočívá v navrhování nových a nekonvenčních řešení.
- Tato praktická využitelnost etiky posiluje její obecnou prestiž z hlediska chápání její užitečnosti a vážnosti v očích široké veřejnosti i užších profesních oblastí

Sociální etika

- Sociální etika zavádí sociální odpovědnost do řízení, sociální reakce a sociální citlivost.
- „Sociálně odpovědné organizace hledají (předvídají) příležitosti k řešení sociálních problémů. Progresivní manažeři se v tomto ohledu snaží využívat možností a zdrojů svých firem k realizaci sociálních ohlasů - od budování vhodných podmínek pro bydlení mladých zaměstnanců až po vytváření perspektivních pracovních příležitostí.“ (Donnelly, Gibbon, Ivancevich, 1997)

Profesní etika

- Aplikuje se na specifické oblasti lidské odbornosti
- Využívá etické chápání a zásady v různých odvětvích

Business ethics

- Součást profesní etiky
- Specifikuje obecné etické zásady v podnikatelském prostředí.
- Studuje a řeší situace, které v takovém prostředí vznikají, zejména pokud jde o rozhodování, aby byly situace morálně správné.
- Každé neetické rozhodnutí a následné neetické chování má dopad nejen na přímé zainteresované strany podniku (vedení, zaměstnance, dodavatele, zákazníky a klienty, konkurenci), ale i na nepřímé zainteresované strany (rodiny přímých zainteresovaných stran, (sociální) prostředí a společnost).

Zásady etického
rozhodování
(a chování) v podnikání
a managementu

Etika aplikovaná na management a byznys

- Využívání etických principů při řešení etických problémů jednotlivých profesí nebo institucí.
- Vede jednotlivce a řídící týmy k tomu, aby zvažovali dopad svých činů a možné reakce, které by mohli obdržet z hodnotového hlediska.
- Učí se rozlišovat etické problémy a dilemata od politických a ekonomických otázek.
  - Dilema = nevyhnutelná obtížná volba mezi dvěma protichůdnými možnostmi.
  - Etický problém = a neřešitelná otázka, nesnadný úkol nebo komplikovaná věc. Existuje však jistota, že, řešení, které alespoň částečně uspokojí zúčastněné strany, bude v budoucnu nalezeno.

Základní etické zásady relevantní pro byznys a management

- **Dobročinnost:**
  - Povinnost prospívat své instituci a těm, kterým instituce slouží (společnosti, komunitě, klientům, zákazníkům a zaměstnancům).
- **Nonmaleficence:**
  - Povinnost nezpůsobit škodu vaší instituci a těm, kterým slouží.
- **Autonomie (respektování druhých):**
  - Povinnost brát ohled na individuální autonomii těch, kterých se rozhodnutí vedení dotýkají, zejména klientů, zákazníků a zaměstnanců, a tuto autonomii zachovávat.
- **Spravedlnost:**
  - Povinnost jednat čestně a nestranně při přijímání direktivních rozhodnutí, ať už se týkají samotné instituce, nebo těch, kterým slouží (tj. přidělování priorit služeb, odpovědnosti a práv, rizik a nákladů).
- **Užitečnost: V případě, že se jedná o instituci, která se zabývá poskytováním služeb, je nutné, aby byla zajištěna:**
  - Vychází z teorie utilitarismu a spočívá v principu užitečnosti pro všechny účastníky jednání.

Etické konflikty lze rozdělit
do čtyř základních
kategorií:

1. Dobro proti zlu
2. Lepší proti horšímu
3. Dobrý proti dobrému
4. Konflikty optimální alokace

Konflikty dobra se zlem

- Nejméně etických problémů vzniká při rozhodování mezi „dobrem“ a „zlem“.
- Často se týkají například rozhodování o dobrovolném spáchání trestného činu.

Konflikty mezi lepším a horším

- Rozhodování mezi nimi není tak snadné.
- To platí zejména v případě, kdy se hodnoty proměnných navzájem liší.
- Manažer je takovému rozhodování vystaven například tehdy, když určuje mzdu nebo benefity svým podřízeným. Pokud jednomu z nich poskytne vyšší požitek, ke konfliktu nedochází, ale když jinému pracovníkovi poskytne poloviční požitek, dostává se do konfliktu.

Konflikty dobra proti dobru

- Někdy je třeba volit mezi dvěma vzájemně neslučitelnými metodami, službami nebo řešeními, přičemž obě mají eticky opodstatněné motivy a lze zvolit pouze jednu z nich.
- I když bude nakonec vybráno „dobré“ řešení, někteří lidé ho mohou považovat za špatné kvůli tendenci označovat „dobré“, které se liší od jejich, za špatné.
- Konflikt dobra proti dobru může vzniknout také v důsledku zásahu předpokládaného „dobra“ do zavedených zákonů. Manažeři pak nemají jinou možnost než dodržovat zákony, aby se vyhnuli právním důsledkům.

Konflikty optimální alokace

- Jedno rozhodnutí současně zavrhuje jiné. Většina těchto rozhodnutí se týká času nebo peněz.
- V době nedostatku zdrojů se manažeři často musí rozhodnout, kterému projektu se věnovat, kterému požadavku nebo oddělení z mnoha jiných.
- Tím přidělují zdroje na jednu věc, které pak nejsou k dispozici na jiné věci.

Shrnutí

- Co jste se dnes naučili?

IVANOVÁ K., BERNARDOVÁ D., 2020. ETHICS AND CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY (CSR) 1. Moravská vysoká škola Olomouc.

Úkol

- Vymyslete příklad etického problému a etického dilematu.
- Může se jednat o něco z vaší zkušenosti, ale také můžete použít situaci vyhledanou v médiích.
- Určete, o kterou ze čtyř kategorií etického konfliktu se jedná.
- Pokud byste měli vliv na řešení situace, jak byste se rozhodli?
  - Úkol nahrajte do IS
  - Termín: 13.10.2024 ve 23:59

Děkuji za pozornost